

Abstrakt

Tato práce staví na výzkumné práci J. Piageta o morálním vývoji. Je zaměřena na vývoj odpovědného chování (resp. pohled dětí různého věku na odpovědné chování) a na výchovu k odpovědnosti.

Studie vychází ze strukturovaných rozhovorů s dětmi ve věku 4-13 let. Data jsou zpracována kvalitativně s přihlédnutím na vývojový aspekt odpovědí.

Provedeným výzkumem byl zjištěn (příp. upřesněn) vývoj odpovědnosti ve třech oblastech. Odpovědnost vůči pravidlům se vyvíjí od poslušnosti, přes spravedlnost ke slušnosti. Odpovědnost vůči sociálnímu prostředí se vyvíjí od slušnosti ke známým lidem ke slušnosti obecně a od dodržování norem malých skupin k dodržování norem skupin velkých. Odpovědnost ve svém vlastním myšlení se posouvá od černobílého vidění k pohledu na skutečnosti v kontextu. Studie dále polemizuje o výchově pomocí trestu pokáním a trestu reciprocitou.

Přínosem této práce je bližší pohled na odpovědnost jako takovou. Z výsledků lze čerpat při uvažování nad výchovou k odpovědnosti. Studie také může být zdrojem pro další výzkumné práce v oblasti morálky.

Klíčová slova: odpovědnost, spravedlnost, poslušnost, trest pokáním a trest reciproční, usuzování v kontextu.

Abstract

This study is based on the research work on moral development written by J. Piaget. It is focused on a development of responsibility (on the child view on responsible behaviour in different age) and on an upbringing to responsibility.

Study proceeds from structured interviews with children at the age of 4-13 years. There was used qualitative processing focused on an aspect of development.

As a result of presented study there was found out the development of responsibility in three areas. Responsibility for rules develops from an obedience, through justice to equity. Responsibility for social environment develops from politeness to friends to politeness in general and from respecting the law of small groups to respecting the law of big groups. Responsibility for one own thinking develops from black-and-white views to reasoning in the context. Research next discusses the use of expiatory punishment and punishment by reciprocity in upbringing.

This study is of benefit to closer view on the responsibility in it's own meaning. There is an inspiration for upbringing children to responsible behaviour. Results can also be a source for future studies in the area of moral development.

Key words: responsibility, justice, obedience, expiation punishment, punishment by reciprocity, reasoning in the context.